Sporda Mental Dayan?kl?k Ölçe?i (SMDÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sporda Mental Dayan?kl?k Ölçe?i (SMDÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31060

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sporda Mental Dayan?kl?k Ölçe?i (SMDÖ), Pehlivan (2014) taraf?ndan orijinali ?ngilizce olan bir mental dayan?kl?l?k ölçe?inin Türkçe diline uyarlanmas? amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, sporcular?n rekabetçi bask?, zorluklar ve aksilikler kar??s?nda gösterdikleri **psikolojik** direnç, kararl?l?k ve odaklanma yeteneklerini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçmeyi amaçlamaktad?r. Bu uyarlama çal??mas?, Türk spor bilimleri literatürüne mental dayan?kl?l?k kavram?n? de?erlendirebilecek standart bir araç kazand?rm??t?r. Çal??ma, Celal Bayar Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü bünyesinde tamamlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Mental Dayan?kl?l?k, Spor Psikolojisi, Ölçek Uyarlama, Psikometri, Sporcu Performans?, Pehlivan, SMDÖ, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Pehlivan, H.

Amaç

SMDÖ'nün temel amac?, Türk sporcu popülasyonunda mental dayan?kl?l?k düzeylerini bilimsel standartlara uygun olarak ölçebilecek kültürel ve dilsel aç?dan e?de?er bir araç sunmakt?r. Bu uyarlama, spor psikologlar?na ve antrenörlere, sporcular?n performans?n? etkileyen mental faktörleri objektif olarak de?erlendirme imkan? tan?r.

Ölçek, sporcular?n zorlu antrenman süreçlerinde ve kritik müsabakalarda sürdürdükleri motivasyon, stres yönetimi ve hedeflere ba?l?l?k gibi mental bile?enleri belirlemeye yard?mc? olur. Elde edilen veriler, bireyselle?tirilmi? mental antrenman programlar?n?n geli?tirilmesi ve sporcular?n psikolojik olarak daha güçlü hale getirilmesi için kritik öneme sahiptir.

Yap?

SMDÖ, spor psikolojisi literatüründe kabul gören **Mental Dayan?kl?l?k** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle sporcular?n stres, ba?ar?s?zl?k veya yüksek bask? alt?nda pozitif kalma, hedeflere odaklanma ve performanslar?n? istikrarl? bir ?ekilde sürdürme yetene?i olarak tan?mlan?r. Mental dayan?kl?l?k; ba?l?l?k, meydan okuma, kontrol ve özgüven gibi çok boyutlu alt faktörleri içerir.

Ölçek, bu alt boyutlar? kapsayan maddeler arac?l???yla sporcular?n zorluklar? tehdit yerine f?rsat olarak görme e?ilimlerini, duygusal ve durumsal kontrol yeteneklerini ve genel öz yeterlilik

ARABPSYCHOLOGY.COM

inançlar?n? de?erlendirir. SMDÖ, bu yap?sal bile?enler üzerinden sporcular?n psikolojik profillerini detayland?rmay? hedefler.

Geçerlik

Pehlivan (2014) taraf?ndan yürütülen geçerlik çal??malar?, ölçe?in Türk sporcu örnekleminde mental dayan?kl?l?k kavram?n? do?ru ve uygun bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlam??t?r. Bu kapsamda, dilsel ve kültürel e?de?erlik, uzman görü?leri al?narak sa?lanm??t?r. Ayr?ca, yap? geçerli?i çal??malar?na büyük önem verilmi?tir.

Yap? geçerli?ini test etmek için kullan?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, orijinal ölçe?in teorik faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de kabul edilebilir uyum indeksleri ile do?ruland???n? göstermi?tir. Bu bulgular, SMDÖ'nün mental dayan?kl?l???n çok boyutlu yap?s?n? ba?ar?yla temsil etti?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, ölçek maddelerinin iç tutarl?l???n? de?erlendirmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda, iç tutarl?l?k katsay?s? olarak Cronbach Alfa de?eri hesaplanm??t?r. Elde edilen de?erlerin yüksek olmas? (genellikle .80 ve üzeri), ölçek maddelerinin mental dayan?kl?l?k yap?s?n? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve ölçe?in güvenilir bir araç oldu?unu göstermektedir.

Yüksek iç tutarl?l?k, ölçe?in ayn? sporcu üzerinde farkl? zamanlarda benzer sonuçlar verme potansiyelini art?r?r ve ölçüm hatalar?n? minimize eder. Bu, SMDÖ'nün sporcular?n mental durumlar?ndaki gerçek de?i?imleri takip etme kapasitesine sahip oldu?unu i?aret eder.

Faktör Analizi

SMDÖ'nün uyarlama çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerli?ini sa?lamla?t?rmak için hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) içermi?tir. AFA, maddelerin faktörlere yüklenme biçimlerini incelemi? ve orijinal ölçe?in faktör say?s?n?n Türk kültürü için uygunlu?unu kontrol etmi?tir.

DFA a?amas?nda ise, kuramsal olarak beklenen faktör yap?s?n?n toplanan verilerle ne kadar uyumlu oldu?u s?nanm??t?r. Elde edilen istatistiksel uyum indeksleri (örne?in, CFI, TLI, RMSEA), ölçe?in çok faktörlü yap?s?n?n Türk sporcu örnekleminde de geçerli oldu?unu ve mental dayan?kl?l???n farkl? alt boyutlar?n?n birbirinden ayr?labilir oldu?unu göstermi?tir.

Ölçme Arac?

Test Çe?idi: Uyarlama Çal??mas?

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i (Likert Tipi Derecelendirme)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sporcular (Farkl? spor bran?lar?ndan yüksek performansl? veya üniversite düzeyindeki sporcular).

Ya? Grubu: Genç yeti?kinler ve yeti?kinler (Çal??ma genellikle 18 ya? ve üzeri sporcular? kapsam??t?r).

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama örneklemi, Manisa ilindeki Celal Bayar Üniversitesi'nde e?itim gören farkl? spor dallar?ndan aktif sporculardan olu?mu?tur.

Test Metodolojisi: Ölçek, kat?l?mc?lar?n her bir maddeye ne ölçüde kat?ld?klar?n? 5 veya 6 basamakl? bir Likert tipi derecelendirme (Örn: 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Kesinlikle Kat?l?yorum) kullanarak belirtmelerini gerektiren standart bir anket format?ndad?r.

Anahtar Kelimeler

Mental Dayan?kl?l?k, Spor Psikolojisi, Ölçek Uyarlama, Psikometri, Sporcu Performans?, Pehlivan, SMDÖ, Celal Bayar Üniversitesi, Faktör Analizi, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Kayna??nda Belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: Veri Kayna??nda Belirtilmemi?tir.

Yaz??ma Adresi: Celal Bayar Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Manisa, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar?, yazar?n tez çal??mas?na at?f yap?lmas? ko?uluyla genellikle serbesttir. Kullan?m öncesinde orijinal ölçe?in geli?tiricilerinden ve uyarlamay? yapan yazardan izin al?nmas? önerilir. Uyarlama ve psikometrik geçerlik/güvenirlik çal??mas?n?n tamamlanma y?l? **2014**'tür. Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki adresten indirilebilir: sporda-mental-dayaniklik-olcegi-smdo-toad.pdf

Kaynaklar

Pehlivan, H. (2014). Sporda mental dayan?kl?l?k ölçe?i uyarlama: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. (Yay?mlanmam?? yüksek lisans tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri

ARABPSYCHOLOGY.COM

Enstitüsü, Manisa.
Ulusal Tez Merkezi kaynak linki: tez.yok.gov.tr adresinden edinilmi?tir.

Sporda Mental Dayan?kl?k Ölçe?i (SMDÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme detaylar? için Pehlivan (2014) taraf?ndan haz?rlanan yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM